

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» для встановлення порядку використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у наукових та навчальних цілях»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акту

Розвиток науки, орієнтованої на те, щоб українські вчені мали можливості та належні умови для професійної реалізації, розвитку та інтеграції в світовий науковий простір, а також розбудова інноваційної екосистеми, щоб кожен український винахідник міг швидко та якісно перетворювати креативні ідеї в інноваційні продукти та послуги – є одним з пріоритетів реформування у сфері освіти і науки в Україні.

Нагальна потреба у реформуванні спричинена тим, що умови роботи та можливості українських науковців наразі є не виправдано обмеженими. Серед іншого, маючи на меті скорочення обсягів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, було запроваджено такі дозвільно-контрольні заходи для використання цих речовин у науково-освітній сфері, що їх правомірне використання є надмірно ускладненим, хоча на рівень незаконного обігу цих речовин це фактично ніяк не впливає.

Для вчених відсутні стимули займатись отриманням всієї необхідної документації, а отже і дослідженням цих речовин, так само як і залишатися в українській науці загалом. В Україні зберігається тенденція скорочення кількості дослідників (із 133,7 тис осіб у 2010 р. до 51,4 у 2020 р.), що призводить до поступової деградації наукового потенціалу. Критично низькою залишається наукоємність ВВП, яка з 0,70% у 2013 році зменшилась до 0,43% у 2019 році. Для порівняння, за даними 2019 року, частка обсягу витрат на дослідження у ВВП країн ЄС у середньому становила 2,13%.

Для компетентних науковців значно простіше проводити дослідження в країнах Європейського Союзу, де, серед іншого, усвідомлюють, що піддавати всі наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, без винятків, однаково суворому контролю для всіх суб'єктів, створює

непотрібну перешкоду для науки та освіти. Тому на рівні Європейського Союзу було створено більш гнучкий механізм, за допомогою якого компетентні органи держав-членів повідомляються про такі операції, а суб'єкти звільнені від обов'язку отримувати додатково спеціальні ліцензії чи дозволи у визначених випадках. До прикладу, саме така система запропонована у Регламенті (ЄС) № 273/2004 Європейського Парламенту і Ради від 11 лютого 2004 р. про прекурсори наркотичних препаратів.

В Україні ще з 2017 року науковці активно звертаються з проханням врегулювати порядок обмеженого контрольованого обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів для наукової діяльності в Україні.

Зважаючи на це, було створено цей законопроект для поступового реформування та створення належних умов для професійної діяльності науковців і наближення законодавства України до регулювання Європейського Союзу.

2. Мета і цілі прийняття законодавчого акта

Законопроект розроблено з метою покращення інноваційної екосистеми через зменшення бюрократичного тиску на заклади науки та освіти, що досліджують наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори.

Для цього у проєкті пропонується винести на законодавчий рівень основи регулювання використання наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів для освітньої, наукової та науково-технічної діяльності, а також закріплюється механізм, за яким суб'єкти звільняються від обов'язку отримувати ліцензію, якщо обсяг прекурсорів, придбаних суб'єктом протягом одного року, не перевищує встановлений Кабміном.

3. Загальна характеристика та основні положення акта

Проект Закону передбачає внесення змін до Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори».

Зокрема, пропонується внести зміни до статті 20 Закону, за якими:

- закріплюються на рівні закону суб'єкти, що можуть використовувати наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори з метою провадження освітньої, наукової та науково-технічної діяльності;

- закріплюється на законодавчому рівні вимога мати ліцензію на провадження відповідного виду діяльності та встановлюється виняток для цього положення, а саме: коли обсяг прекурсорів, придбаних суб'єктом протягом одного року, не перевищує встановлений у Порядку культивування, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з її території, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у наукових та навчальних цілях, затвердженому Кабінетом Міністрів України;

- встановлюються на рівні закону базові положення щодо організації купівлі, безпечного зберігання та використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- закріплюються вимоги до суб'єктів, які здійснюють реалізацію наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- встановлюються основні засади обліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів суб'єктами, що використовують їх для освітньої, наукової та науково-технічної діяльності та органами державної влади.

4. Стан нормативно-правової бази

Нормативно-правове регулювання у даній сфері включає Господарський кодекс України, Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 р. № 282 «Про Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку» тощо.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття законопроекту як закону створить правові передумови для зменшення бюрократичного навантаження на суб'єктів наукової та освітньої діяльності у частині їх використання наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів для освітньої, наукової та науково-технічної діяльності.

Як результат — законопроект сприятиме підтримці та розвитку науково-дослідницької та науково-освітньої діяльності в Україні.

Народна депутатка України
Совсун І.Р. (посв. №223)

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Совсун Інна Романівна (3094507969)

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002925150042C18200

Дійсний до: 20.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 223д9/1-2021/404664 від 24.12.2021

774723